Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

11 юли 2024 година*

„Преюдициално запитване — Защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни — Регламент (ЕС) 2016/679 — Член 2, параграф 2, буква в) — Приложно поле — Изключения — Чисто лични или домашни занимания — Член 4, точка 7 — Администратор на данните — Бивш попечител, изпълнявал функциите си по занятие — Член 15 — Достъп на поставеното под попечителство лице до данните, събрани от този бивш попечител, докато е изпълнявал своите функции“

По дело C-461/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landgericht Hannover (Областен съд, Хановер, Германия) с акт от 28 юни 2022 г., постъпил в Съда на 12 юли 2022 г., в рамките на производство по дело

MK

срещу

WB,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: O. Spineanu-Matei, председател на състава, J.-C. Bonichot и L. S. Rossi (докладчик), съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Европейската комисия, от A. Bouchagiar, F. Erlbacher и H. Kranenborg, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

* Език на производството: немски.

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4, точка 7 и член 15 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 2016 г., стр. 1) (наричан по-нататък „ОРЗД“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между MK, физическо лице с местожителство в Германия, поставено под попечителство, и WB, бившия му попечител, по повод на достъпа на това физическо лице до отнасящите се до него данни и информация, събрани от WB, докато е бил негов попечител.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно съображение 18 от ОРЗД:

„Настоящият регламент не се прилага за обработването на лични данни от физическо лице в рамките на изцяло лична дейност или дейност в рамките на домакинството, която следователно няма връзка с професионална или търговска дейност. Личните дейности или дейностите в рамките на домакинството биха могли да включват воденето на кореспонденция и поддържането на адресни указатели или участието в социални мрежи и онлайн дейности, предприети в контекста на тези дейности. Настоящият регламент обаче се прилага за администратори или обработващи лични данни, които осигуряват средствата за обработване на лични данни при такива лични дейности или дейности в рамките на домакинството“.

4 Член 2 („Материален обхват“) от посочения регламент предвижда:

„1. Настоящият регламент се прилага за обработването на лични данни изцяло или частично с автоматични средства, както и за обработването с други средства на лични данни, които са част от регистър с лични данни или които са предназначени да съставляват част от регистър с лични данни.

2. Настоящият регламент не се прилага за обработването на лични данни:

[…]

в) от физическо лице в хода на чисто лични или домашни занимания;

[…]“.

5 Член 4 („Определения“) от този регламент гласи следното:

„За целите на настоящия регламент:

[…]

7) „администратор“ означава физическо или юридическо лице, публичен орган, агенция или друга структура, която сама или съвместно с други определя целите и средствата за обработването на лични данни; когато целите и средствата за това обработване се определят от правото на Съюза или правото на държава членка, администраторът или специалните критерии за неговото определяне могат да бъдат установени в правото на Съюза или в правото на държава членка;

[…]“.

6 Член 15 („Право на достъп на субекта на данните“) от същия регламент гласи:

„1. Субектът на данните има право да получи от администратора потвърждение дали се обработват лични данни, свързани с него, и ако това е така, да получи достъп до данните и следната информация:

[…]

3. Администраторът предоставя копие от личните данни, които са в процес на обработване. […]

[…]“.

Германското право

7 Член 1896, параграф 1, първо изречение от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс), в редакцията му, публикувана на 2 януари 2002 г. (BGBl. 2002 I, стр. 42) (наричан по-нататък „BGB“), предвижда, че когато пълнолетно лице не е в състояние да управлява изцяло или отчасти делата си поради умствено заболяване или пък физическо, умствено или психическо увреждане, по негово искане или служебно съдът по попечителството му назначава попечител.

8 Съгласно член 1897, параграф 1 от BGB съдът по попечителството назначава за попечител подходящо физическо лице, годно да управлява юридически делата на поставеното под попечителство лице и да го подпомага лично. Член 1897, параграф 6 от BGB гласи, че лице, което по занятие изпълнява попечителски функции, се назначава за попечител само когато няма друго подходящо лице, което желае да изпълнява попечителските функции на доброволни начала.

9 Съгласно член 1902 от BGB при изпълнение на задачите си попечителят представлява поставеното под попечителство лице в съда и пред трети лица.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

10 WB, германски адвокат, който е част от личното обкръжение на MK, е назначен от германски съд да изпълнява по занятие функциите на попечител на MK за определено време, докато бъде освободен от тях и бъде назначен нов попечител.

11 MK иска да заведе дело, за да получи отчет за дейността и достъп съгласно член 15 от ОРЗД до свързаните с него лични данни, събрани от WB, докато е изпълнявал тези функции.

12 За тази цел MK подава молба за правна помощ до Amtsgericht Hannover (Районен съд Хановер, Германия), който я отхвърля в частта относно подаването на искане за достъп по член 15 от ОРЗД с мотива, че попечител, който изпълнява функциите си по занятие, не е „администратор“ по смисъла на член 4, точка 7 от този регламент. Освен това според този съд посоченият регламент урежда отношенията между субекта на данни и администратора. Съгласно член 1902 от BGB обаче законно назначеният попечител е законен представител на субекта на данни. Следователно личните данни, свързани с този субект, могат да бъдат обработвани от негово име от попечителя, без да е налице „дихотомия между попечителя и субекта на данни“, според използвания в практиката на германските съдилища израз.

13 MK обжалва пред запитващата юрисдикция отхвърлянето на молбата му за правна помощ.

14 Тази юрисдикция има съмнения дали е възможно лице, изпълнявало по занятие попечителски функции, да бъде квалифицирано като „администратор“ по смисъла на ОРЗД.

15 Освен това посочената юрисдикция иска да се установи дали с оглед на член 2, параграф 2, буква в) от ОРЗД този регламент се прилага в главното производство, при положение че WB е част от личното обкръжение на MK, без обаче да поставя официално преюдициален въпрос в това отношение.

16 При тези обстоятелства Landgericht Hannover (Областен съд Хановер, Германия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли законно назначен попечител, който упражнява тази дейност по занятие, да се счита за администратор по смисъла на член 4, точка 7 от [ОРЗД]?

2) Трябва ли той да предоставя информацията по член 15 от ОРЗД?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

17 Според Европейската комисия преюдициалното запитване не отговаря на член 94, буква в) от Процедурния правилник на Съда, тъй като не описва в достатъчна степен причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването на разглежданите разпоредби на правото на Съюза, а само критикува решението на Amtsgericht Hannover (Районен съд Хановер), без да излага мотивите, поради които се съмнява в даденото от него тълкуване на ОРЗД.

18 В това отношение следва да се припомни, че необходимостта да се даде тълкуване на правото на Съюза, което да е от полза за националния съд, изисква последният да определи фактическия и правен контекст, в който се вписват поставените от него въпроси,

или най-малкото да обясни фактическите хипотези, на които те се основават. Изискванията относно съдържанието на преюдициалното запитване са посочени изрично в член 94 от Процедурния правилник, с който запитващата юрисдикция би следвало да е запозната в рамките на въведеното от член 267 ДФЕС сътрудничество и с който тя следва добросъвестно да се съобразява (решение от 5 юли 2016 г., Огнянов, C-614/14, EU:C:2016:514, т. 18 и 19 и цитираната съдебна практика).

19 В случая запитващата юрисдикция иска да се установи дали е правилно тълкуването на разпоредбите на ОРЗД, дадено от Amtsgericht Hannover (Районен съд Хановер), според което по същество този регламент не е приложим към спора в главното производство и при всички случаи бивш попечител не може да се счита за „администратор“ по смисъла на посочения регламент. Макар да е вярно, че запитващата юрисдикция не посочва причините, поради които се съмнява в това тълкуване, тя все пак излага точно съображенията на Amtsgericht Hannover (Районен съд Хановер), което позволява да се разбере обхватът на поставените въпроси.

20 Освен това тълкуването на тези разпоредби е от значение за произнасянето по спора в главното производство, тъй като целта на подадената от MK молба за правна помощ е да предяви иск на основание член 15 от ОРЗД, чието прилагане изисква тълкуване на понятието „администратор“ по смисъла на член 4, точка 7 от този регламент.

21 Следователно преюдициалното запитване е допустимо.

По преюдициалните въпроси

22 С въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 4, точка 7 от ОРЗД трябва да се тълкува в смисъл, че бивш попечител, изпълнявал по занятие функциите си спрямо поставено под негово попечителство лице, трябва да бъде квалифициран като „администратор“ по смисъла на тази разпоредба за обработването на притежаваните от него лични данни, свързани с това лице, и че такова обработване трябва да спазва всички разпоредби на този регламент, и по-специално член 15 от него.

23 В самото начало следва да се уточни, в отговор на изразените от тази юрисдикция съмнения относно приложимостта на ОРЗД към спора, с който е сезирана, че съгласно член 2, параграф 2, буква в) от този регламент, чийто обхват е изяснен в съображение 18 от него, същият регламент не се прилага за обработването на лични данни от физическо лице в хода на чисто лични или домашни занимания и следователно без връзка с професионална или търговска дейност.

24 Тази разпоредба не може да се тълкува в смисъл, че изключва от обхвата на ОРЗД попечителската дейност, упражнявана по занятие от физическо лице.

25 Посоченото от запитващата юрисдикция обстоятелство, че разглежданият в главното производство попечител е бил избран от личното обкръжение на поставеното под негово попечителство лице, не може да постави под съмнение този извод.

26 Що се отнася до въпроса дали бивш попечител, изпълнявал по занятие функциите си спрямо поставено под негово попечителство лице, трябва да бъде квалифициран като „администратор“ на личните данни, свързани с това лице, следва да се отбележи, че поради възложените му от националното право задачи попечителят трябва да извършва различни дейности за това лице, в рамките на които той определя също и целите и средствата за обработването на личните данни на същото лице по смисъла на член 4, точка 7 от ОРЗД.

27 Съмненията на запитващата юрисдикция се дължат на обстоятелството, че съгласно германската правна уредба на попечителството попечителят е законен представител на поставеното под негово попечителство лице и действа за негова сметка и от негово име.

28 Както обаче уточнява самата юрисдикция, в конкретния случай MK иска при всички случаи достъп до свързаните с него лични данни, държани не от настоящия му попечител, а от вече освободения от функции бивш негов попечител, WB, които той все още притежава.

29 Следователно, както отбелязва Комисията, бившият попечител е трето лице по отношение на лице, което в миналото е било поставено под негово попечителство.

30 Ето защо бивш попечител, изпълнявал по занятие функциите си спрямо поставено под негово попечителство лице, трябва да бъде квалифициран като „администратор“ на притежаваните от него лични данни, свързани с това лице, и следователно той трябва да обработва тези данни при спазване на ОРЗД и по-специално на задълженията си по член 15 от него, евентуално ограничени в приложение на член 23 от този регламент (вж. в този смисъл решение от 16 януари 2024 г., Österreichische Datenschutzbehörde, C-33/22, EU:C:2024:46, т. 54—56).

31 С оглед на всички изложени съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 4, точка 7 от Регламент 2016/679 трябва да се тълкува в смисъл, че бивш попечител, изпълнявал по занятие функциите си спрямо поставено под негово попечителство лице, трябва да бъде квалифициран като „администратор“ по смисъла на тази разпоредба за обработването на притежаваните от него лични данни, свързани с това лице, и че такова обработване трябва да спазва всички разпоредби на този регламент, и по-специално член 15 от него.

По съдебните разноски

32 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

Член 4, точка 7 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните)

трябва да се тълкува в смисъл, че

бивш попечител, изпълнявал по занятие функциите си спрямо поставено под негово попечителство лице, трябва да бъде квалифициран като „администратор“ по смисъла на тази разпоредба за обработването на притежаваните от него лични данни, свързани с това лице, и че такова обработване трябва да спазва всички разпоредби на този регламент, и по-специално член 15 от него.

Подписи